

УДК 378.016:37.01

НАВЧАЛЬНИЙ КУРС «ТЕОРІЯ ОСВІТОЛОГІЇ» В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ТРЕТЬОГО (ОСВІТНЬО- НАУКОВОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Олена Коркішко

кандидат педагогічних наук,
доцент, доцент кафедри педагогіки вищої школи
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»,
м. Слов'янськ, Донецька обл., Україна
ORCID ID 0000-0001-7341-2610
korkishko.l.g@gmail.com

Артем Коркішко

кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри педагогіки вищої школи
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»,
м. Слов'янськ, Донецька обл., Україна
ORCID ID 0000-0002-4821-1312
korkishko.a.b@gmail.com

Анотація. У статті зазначено, що підготовка майбутніх викладачів, науковців (фахівців, здатних вчитися та навчати інших, проводити наукові дослідження тощо) у галузі вищої освіти є пріоритетним завданням закладів вищої освіти. Констатовано, що професійному становленню здобувачів третього освітнього (освітньо-наукового) рівня, умінню розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/чи дослідницько-інноваційної діяльності допомагає навчальна дисципліна «Теорія освітології», метою якої є забезпечувати поглиблену теоретичну підготовку щодо розуміння галузі освіти в її сталому розвитку та сприяти формуванню знань про здобутки та суперечності в теорії та практиці функціонування сучасних освітніх систем; розвиток професійної компетентності менеджерів освіти на основі вивчення освітології як галузі міждисциплінарного наукового знання. Зазначено, що під час ознайомлення з навчальною дисципліною «Теорія освітології» у здобувачів розширюються та поглиблюються теоретичні знання щодо освітології як галузі міждисциплінарного наукового знання; генезису поняття «освіта», основних характеристик та ознак сучасної освіти; едукології, освітознавства та освітології як новітніх інтегральних наук та досвіду їх застосування в системі освіти, зокрема й навчальній діяльності ЗВО; інноваційної освітньої діяльності, інноваційної політики ЗВО, особливостей здійснення інноваційної діяльності в реаліях сучасних суспільних трансформацій, стану та завдань інноваційної політики в системі освіти в Україні та ступеня її ефективності, формуються уявлення про становлення нового інтегрованого напрямку досягнення освіти в контексті тенденцій сучасного цивілізаційного розвитку суспільства; освіти як галузі життєдіяльності людини і як соціального інституту; європейських стратегій розвитку освітніх систем; конкуренції та конкурентоспроможності освітніх систем тощо. Наведено приклади завдань практичних занять і самостійної роботи для засвоєння навчального матеріалу та поточного контролю. Підкреслено, що для організації навчання активно впроваджують поєднання традиційних та інтерактивних форм і методів навчання з використанням інноваційних

технологій. Наголошено, що означений курс сприяє фундаменталізації знань, що забезпечує найвищий рівень теоретичних узагальнень і поширення їх під час вивчення фахових методик і спеціальних дисциплін, інтеграції, відповідно до свого предмету знань у філософські, соціологічні, педагогічні, психологічні науки.

Ключові слова: здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти; доктор філософії (PhD); освітня (освітньо-наукова) програма; заклад вищої освіти; освітологія; навчальна дисципліна «Теорія освітології».

Постановка проблеми в загальному вигляді. XXI століття – століття глобальної інформатизації та високих технологій, прогресивних ідей, наукових і технологічних досягнень у науці, освіті на основі використання та впровадження нових знань, ідей та підходів. Стрімкі неперервні зміни у вітчизняній науці й освіті сприяють швидкому старінню знань, що вимагає динамічного розвитку та постійного оновлення, передусім, системи освіти, зокрема й вищої. Підготовка майбутніх викладачів, науковців (фахівців, здатних вчитися та навчати інших, проводити наукові дослідження тощо) у галузі вищої освіти є пріоритетним завданням закладів вищої освіти (далі ЗВО), що сприятиме підвищенню рівня освіченості людей, розвитку їхніх творчих сил, конкурентоспроможності на ринку праці.

У законодавчих і нормативних документах (Закон України «Про вищу освіту», Стандарт вищої освіти України за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки для другого (магістерського) рівня вищої освіти, Професійний стандарт на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти» тощо) визначено пріоритетні напрями розвитку системи вищої освіти та основні вимоги до рівня професійної підготовки фахівців. Так, згідно із Законом України «Про вищу освіту», програма підготовки доктора філософії сьогодні передбачає «набуття здобувачами вищої освіти здатності розв’язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/чи дослідницько-інноваційної діяльності, ... теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв’язання комплексних проблем у галузі професійної та/чи дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення» (Закон України «Про вищу освіту», 2014 (зі змінами 2021)).

Отже, наразі, під час підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 011 – Освітні, педагогічні науки галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка», на перший план висунуто питання формування загальних і фахових компетентностей, бо саме вони уможливають визначити, чи відповідає той чи той випускник ЗВО умовам сучасного ринку праці. Це, так

само, суттєво підвищує роль такої навчальної дисципліни, як «Теорія освітології».

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останні десятиліття в науковій літературі помітно зросла кількість досліджень, предметом яких стала підготовка здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти до професійної викладацької, науково-педагогічної діяльності. Заслужують на увагу в контексті аналізованої проблеми науково-педагогічні дослідження, присвячені: підготовці доктора філософії (PhD) в умовах реформування вищої освіти (О. Антонова, С. Вітвицька, Л. Веселова, А. Вітченко, О. Дубасенюк, О. Панич, В. Новаковець, С. Мороз, С. Мямлін, Ж. Таланова та ін.), методиці викладання у вищій школі як фундаментального складника підготовки доктора філософії (І. Казак, О. Кірдан, О. Пенькова та ін.), якості підготовки науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації (І. Єрмоменко, І. Регейло, А. Сбруєва, О. Фаст та ін.), дослідницько-інноваційній підготовці докторів філософії (В. Меньяло та ін.), шляхам формування психолого-педагогічної компетентності доктора філософії (Н. Сидорчук та ін.)

У психолого-педагогічній науці активно обговорюється новий науковий напрям інтегрованого пізнання освіти – освітологія, її становлення, проблеми та розвиток (О. Кузьменко, В. Луговий, В. Огнев'юк, І. Ревасевич, С. Сисоєва та ін.), методологія освітології (Н. Батечко, С. Сисоєва та ін.). Актуальними для нашого дослідження є наукові розвідки щодо впровадження в освітній процес навчальної дисципліни «Освітологія»: навчальна міждисциплінарна програма «Освітологія» (М. Галицька, Л. Гонюкова, О. Драч, Ю. Жукова, І. Зеліско, Л. Козак, Т. Купрій, О. Кузьменко, К. Линьов, В. Огнев'юк, Н. Побірченко, С. Сисоєва, І. Тригуб, М. Фещук); робоча програма навчальної дисципліни «Освітологія» (О. Мельниченко, О. Проценко, С. Сисоєва); аксіологічні засади освітології: держава, суспільство й особистість (Л. Хоружа); освітологія як відображення міждисциплінарного підходу в процесі наукових досліджень феномену сучасної освіти (В. Огнев'юк); освітологія як синтетична наукова дисципліна: проблема завдань, об'єкта, предмета та методу; методологічна планкарта освітології як синтетичної наукової дисципліни (А. Фурман) тощо.

Зауважимо, що збільшення кількості праць, присвячених професійному становленню здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти та розвиток професійної компетентності аспірантів на основі вивчення освітології як галузі міждисциплінарного наукового знання, свідчить про пильну увагу вчених до цього питання. Проте, вважаємо за доцільне продовження аналогічних досліджень.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті полягає в розкритті роботи зі здобувачами третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки щодо навчальної дисципліни «Теорія освітології» та її значення в системі професійної підготовки та становлення аспірантів як науковців.

Результати дослідження. Наразі однією із серйозних проблем вищої освіти, на думку В. Огнев'юка, є те, що галузь освіти готує для себе мало фахівців. Немає аналітиків, фахівців з економіки освіти тощо, які б могли прогнозувати, аналізувати розвиток освіти, тому Україна має розробляти новий науковий напрям – освітологію, яка на відміну від педагогіки, що займається «внутрішнім життям» освіти, має забезпечувати «зовнішні стосунки» й аналіз взаємовпливів, тобто міжнародну політику освітянської країни (Огнев'юк, 2009).

Зазначимо, що освітологія – це новий науковий напрям (запропонований В. Огнев'юком), головним завданням якого є розвиток галузі освіти як цілісного суспільного феномена, що сприяє духовному, культурному, соціально-економічному й науково-технологічному функціонуванню, відтворенню та розвитку суспільства (Огнев'юк, 2013, с. 188). До змісту освітологічної підготовки відносять: філософію освіти, історію освіти, культурологію освіти, управління освітою, економіку освіти тощо. Освітологія як наукова дисципліна є спробою реалізації міждисциплінарного підходу до науки та навчання.

Проведений аналіз освітньо-професійних (Педагогіка вищої школи (Київський університет ім. Бориса Грінченка), Освітологія (ХНПУ імені Г.С.Сковороди), Організація освітнього процесу: управління та експертиза (Львівський національний університет імені І. Франка) тощо) й освітньо-наукових (Освітні, педагогічні науки (Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка), Освітні, педагогічні науки (ХНПУ імені Г.С.Сковороди) тощо) програм спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки уможливило зазначити, що одним із вибіркового компонентів зазначених програм є навчальна дисципліна «Освітологія».

В освітній (освітньо-науковій) програмі «Освітні, педагогічні науки» (далі ОНП) підготовки здобувачів третього освітнього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» у циклі професійної підготовки заявлено обов'язковий компонент «Теорія освітології», що водночас з іншими освітніми компонентами сприяє формуванню професійних компетентностей, затребуваних сучасним ринком освітніх послуг і необхідних для інноваційної науково-дослідницької діяльності в галузі освіти/педагогіки; оволодінню сучасною

методологією наукової діяльності зі спеціальності, формуванню висококваліфікованого та конкурентоздатного фахівця, підготовленого до самостійної студентоцентрованої науково-педагогічної діяльності в закладах вищої освіти (Освітня (освітньо-наукова) програма «Освітні, педагогічні науки», 2021).

Отже, професійному становленню здобувачів третього освітнього (освітньо-наукового) рівня, умінню розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/чи дослідницько-інноваційної діяльності допомагає навчальна дисципліна «Теорія освітології», метою якої є забезпечувати поглиблену теоретичну підготовку щодо розуміння галузі освіти в її сталому розвитку та сприяти формуванню знань про здобутки та суперечності в теорії та практиці функціонування сучасних освітніх систем; розвиток професійної компетентності менеджерів освіти на основі вивчення освітології як галузі міждисциплінарного наукового знання.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни «Теорія освітології» є: формування цілісного уявлення про сучасну галузь освіти як об'єкт наукового дослідження, об'єкт, предмет, завдання та предметне поле освітології як наукового напряму інтегрованого дослідження галузі освіти; опанування знаннями про значення філософії освіти та педагогіки для становлення та розвитку освітології, становлення та етапи розвитку освітології в Україні та за кордоном, складники освітологічної підготовки, галузь освіти в різних площинах, вимірах, співвідношеннях та взаємозв'язках для усвідомлення закономірностей і тенденцій її розвитку, джерела розвитку освітніх систем, основні концепти освітології, напрями освітологічних досліджень, галузь освіти як соціальний інститут, специфічний сегмент правового та економічного простору, соціокультурну технологію; формування наукового світогляду та методологічної культури щодо цілісного сприйняття галузі освіти; розвиток інтелекту, творчих якостей, здатності до науково-дослідницької та інноваційної діяльності в галузі освіти.

Згідно із Законом України «Про вищу освіту», обсяг освітнього складника ОНП підготовки доктора філософії (PhD) становить 30-60 кредитів ЄКТС (Закон України «Про вищу освіту», 2014 (зі змінами 2021)). В ОНП підготовки здобувачів третього освітнього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» на освітній компонент «Теорія освітології» виділено 5 кредитів ЄКТС (150 год.), із них 20 год. – лекційні заняття, 20 – практичні заняття, 110 год. – самостійна робота аспіранта.

У межах цього курсу (в основу курсу покладено дослідження та науково-методичні розвідки В. Огнев'юка, С. Сисоєвої (Огнев'юк, Сисоєва, 2013; Огнев'юк, Сисоєва, 2017 та ін.) здобувачі вивчають (Коркішко, 2021):

- історію становлення та розвиток освітології як наукового напрямку (становлення та розвиток едукології як науки; формування дослідницьких підструктур із проблем едукології у ЗВО світу; становлення та розвиток освітології в Україні; поняття «едукологія», «освітознавство» та «освітологія»);

- освітологію – науковий напрям інтегрованого дослідження галузі освіти (об'єкт, предмет і специфічні риси освітології; характеристику поняття «*Nomo educatus*» (людина освічена) (В.Огнев'юк); етапи розвитку освітології; взаємозв'язок освітології з іншими галузями наукового знання; характеристику складників освітологічної підготовки);

- освіту як об'єкт наукового дослідження (освіта як галузь життєдіяльності людини і як соціальний інститут; освітні парадигми та освітню практику; синергетичні принципи освіти й науки; поняття «система», «відкрита система», «освітня система», «системна якість»; типологію освітніх систем; властивість емерджентності системи; освіту як відкриту систему; освітологію як системну теорію та практику освіти; освітологічні засади дослідження тенденцій розвитку галузі освіти, її внутрішніх суперечностей, механізмів прогресу, методів управління);

- складники освітологічної підготовки (освітологія як галузь міждисциплінарного наукового знання, сутність поняття «міждисциплінарне наукове знання»; філософія освіти, розвиток філософії освіти в Україні; історія освіти, значення історії освіти для модернізації освітньої галузі; освітня політика, планування та прогнозування розвитку освіти; освітнє право, право на освіту та його гарантії, правовідносини в галузі освіти; управління освітою, державно-громадське управління освітою; економіка освіти, економічні механізми розвитку освіти, освітні системи в умовах глобальної конкуренції; механізми розвитку освіти; соціологія освіти, гармонізація взаємовпливів суспільства та особистості засобами освіти; культурологія освіти, освіта як складник культури, взаємозалежність та взаємозумовленість множинності культур й освітніх систем);

- освіту як соціальний інститут та специфічний сегмент правового та економічного простору (освіта як соціальний інститут, взаємодія галузі освіти з іншими соціальними інститутами, класифікація соціальних інститутів, їх ознаки й призначення, соціальна норма; соціальна політика в галузі освіти, соціальні суб'єкти – учасники освітнього процесу, їхні потреби та взаємини, правові

відносини в галузі освіти, освітня політика, державна освітня політика; освіта як самостійна галузь господарства, духовного виробництва та матеріального накопичення, освіта як економічний феномен та чинник економічного зростання);

- конкурентоспроможність освітніх систем (поняття конкуренції та конкурентоспроможності освітніх систем; основні чинники глобальної конкуренції на ринку освітніх послуг; вплив глобалізації на освітні реформи; освіта як галузь проєктування; моніторинг освіти; стандартизація та конвергенція освіти; методики оцінювання ефективності інноваційної політики ЗВО);

- інноваційний розвиток освітніх систем (європейські стратегії розвитку освітніх систем; чинники, що впливають на розвиток освітніх систем; освітні інновації; інноваційна освітня діяльність; ознаки інноваційної освіти; інноваційна політика ЗВО).

Зазначимо, що під час ознайомлення з навчальною дисципліною «Теорія освітології» у здобувачів розширюються та поглиблюються теоретичні знання щодо освітології як галузі міждисциплінарного наукового знання; генезису поняття «освіта», основних характеристик та ознак сучасної освіти; едукології, освітознавства та освітології як новітніх інтегральних наук та досвіду їхнього застосування в системі освіти, зокрема й навчальній діяльності ЗВО; інноваційної освітньої діяльності, інноваційної політики ЗВО, особливостей здійснення інноваційної діяльності в реаліях сучасних суспільних трансформацій, стану та завдань інноваційної політики в системі освіти в Україні, та ступеня її ефективності, формуються уявлення про становлення нового інтегрованого напрямку досягнення освіти в контексті тенденцій сучасного цивілізаційного розвитку суспільства; освіти як галузі життєдіяльності людини і як соціального інституту; європейських стратегій розвитку освітніх систем; конкуренції та конкурентоспроможності освітніх систем тощо.

Важливою передумовою під час вивчення навчальної дисципліни «Теорія освітології» для професійного становлення майбутніх докторів філософії є організація викладачем творчого процесу на заняттях і залучення здобувачів до активної участі в ньому. Цьому сприятимуть такі форми організації навчання: поєднання традиційних та інтерактивних методів навчання з використанням інноваційних технологій (словесні методи: лекція (проблемна, лекція з розгляду конкретних ситуацій, лекція-консультація, круглий стіл тощо); пояснювально-ілюстративні; репродуктивні; бесіда; семінар; диспут; дискусія; наочні методи: спостереження, демонстрація; практичні методи: обробка довідкової інформації,

тезування, рецензування, аналіз подій, самостійна робота (робота із друкованими та електронними інформаційними ресурсами, виконання завдань – конспектування, анотування); відеометод: дистанційний, мультимедійний тощо.

Для засвоєння навчального матеріалу та поточного контролю під час практичних занять здобувачі виконують різноманітні завдання (наведемо приклади):

- проаналізувати історичні етапи становлення та розвитку інтегрованого наукового напрямку дослідження галузі освіти – освітології; результати подати у вигляді схеми;

- обрати одну наукову установу України, США чи Європи, яка займається проблемами освітології/едукології; проаналізувати й охарактеризувати її досвід;

- пояснити трактування поняття «еволюційний поступ» у контексті освітології (за В. Огнев'юком) та охарактеризувати еволюційні поступки освіти, виокремлені науковцем (Огнев'юк, 2012, с. 117–129);

- підготувати тези (цитати, аргументи, дискусійні питання) для обговорення питання: «Чи погоджуєтесь Ви з твердженням, що теоретичний складник сучасного дискурсу освітньої політики – достатньо складний та суперечливий феномен, через те, що він є об'єктом інтерпретації наук, які репрезентують досить несхожі одна на одну галузі суспільного життя – освіту, політику, соціальну галузь та економіку?»;

- підготувати тези (цитати, аргументи, дискусійні питання) для обговорення питання: «Як Ви вважаєте, що спричиняє глобальну конкуренцію на ринку освітніх послуг? Які чинники мають істотний вплив на конкурентоспроможність ЗВО?»;

- проаналізувати наукові праці вітчизняних дослідників та на їх основі визначити й обґрунтувати джерела розвитку освітніх систем; відповідь обґрунтувати.

Сучасні науковці, висвітлюючи проблеми вищої освіти, зазначають, що під час загальнонаукової, універсальної науково-дослідницької, професійної підготовки майбутніх докторів філософії великого значення набуває самостійна робота, яка активізує розумову діяльність, сприяє індивідуалізації навчально-пізнавальної та науково-дослідної діяльності та призводить до активної, творчої роботи на лекційних і практичних заняттях. Працюючи з теоретичним матеріалом, здобувачі поглиблюють, розширюють і систематизують знання, отримані під час занять, напружують і закріплюють практичні навички, формують самостійність в оволодінні навчальним матеріалом, уміння та навички самостійної розумової праці, дослідницькі уміння, вольові якості, здатність до

самоорганізації, творчості, готовність до самоосвіти, оволодівають різними формами взаємоконтролю та самоконтролю тощо.

Так, матеріал, запропонований здобувачам для самостійного виконання (написати тези для науково-практичної конференції; розкрити вплив освітології як наукового напряму інтегрованого дослідження галузі освіти на ... (тема дослідження аспіранта)), допомагає визначенню наукових інтересів, формуванню власної наукової думки, осмисленню наукової теми з позицій освітології тощо.

Вивчення дисципліни уможливорює здобувачам сформувати: загальні (здатність до критичного аналізу й оцінки сучасних наукових досліджень, генерування нових ідей під час розв'язання дослідницьких і практичних завдань, комплексних та інноваційних проблем; готовність до створення та інтерпретації нових знань через наукове дослідження чи інші передові вчення такої якості, що відповідають вимогам національного та міжнародного рівнів, до діяльності в інтернаціональних дослідницьких групах; здатність до самоменеджменту, планування й розв'язування задач власного професійного й особистісного зростання; здатність генерувати нові ідеї (креативність) під час розв'язання дослідницьких і практичних задач, зокрема й у міждисциплінарних галузях) і спеціальні (здатність цілісно розуміти історію та теорію педагогіки, екстраполювати їх досягнення на сучасну освітню й наукову практику й окреслювати перспективи розвитку; здатність використовувати знання, уміння й навички в галузі освіти; володіння системою педагогічних категорій і методів їх використання для розв'язання дослідницьких і практичних завдань навчання та виховання; здатність застосовувати методологічний інструментарій компетентнісного підходу щодо організації навчально-виховного процесу суб'єкт-суб'єктного характеру; здатність застосовувати знання про сучасні досягнення в освіті/педагогіці; здатність виділяти актуальні проблеми розвитку педагогіки та сучасної системи освіти, аналізувати та пропонувати оптимальні шляхи їх розв'язання науковому товариству) компетентності (Освітня (освітньо-наукова) програма «Освітні, педагогічні науки», 2021).

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Упровадження в освітній процес ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» дисципліни «Теорія освітології» спрямовано на підготовку майбутніх докторів філософії до професійно-педагогічної та наукової діяльності у ЗВО, формування компетентностей та здатностей застосовувати набуті знання та навички в професійній (аналітичній, викладацькій, науково-дослідницькій, консультативній, комунікативній, організаційно-методичній,

виховній) діяльності, розв'язувати актуальні проблеми сьогодення в педагогічній науці.

Отже, навчальна дисципліна «Теорія освітології» сприяє: фундаменталізації знань, що забезпечує найвищий рівень теоретичних узагальнень і широке перенесення їх на вивчення фахових методик і спеціальних дисциплін, інтеграції, відповідно до свого предмету знань у філософські, соціологічні, педагогічні, психологічні науки, формуванню здатності розв'язувати складні професійні завдання та проблеми в галузі освіти, що передбачає дослідницьку та інноваційну діяльність у динамічних умовах закладу вищої освіти, отриманню компетентностей, що сприятимуть формуванню конкурентних професійних переваг на ринку праці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вступ до освітології: навчальний посібник. (2017). Упоряд.: В.О. Огнев'юк, С.О. Сисоєва. Київ: ВП «Едельвейс».
2. Закон України «Про вищу освіту» від 01.01.2014 р. (зі змінами від 02.11.2021 р. № 1838-IX). Відомості Верховної Ради (ВВР), 2021, № 47, ст. 384. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
3. Методичні вказівки до вивчення навчальної дисципліни «Теорія освітології» для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки денної та заочної форми навчання. (2021). Уклад.: О. Г. Коркішко. Слов'янськ: ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».
4. Огнев'юк, В. О. (2009). Освіта – сутність часу! *Коментарі до Інформаційного збірника МОН України*. № 11. URL: www.ipro.org.ua/files/новини/ОСТАННІ_НОВИНИ/2009/.../2.do
5. Освітня (освітньо-наукова) програма «Освітні, педагогічні науки» підготовки здобувачів третього освітнього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 011 – Освітні, педагогічні науки / ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», 2021. URL: <https://ddpu.edu.ua/pvs/images/Освітньо-наукова%20програма%202021p.pdf>
6. Освітологія: хрестоматія. (2013). Укладачі: Огнев'юк В.О., Сисоєва С.О. Київ: ВП «Едельвейс».

EDUCATIONAL COURSE “THEORY OF EDUCATIONOLOGY” IN THE SYSTEM OF PROFESSIONAL TRAINING OF APPLICANTS FOR THE THIRD (EDUCATIONAL-SCIENTIFIC) LEVEL OF HIGHER EDUCATION

Olena Korkishko

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Chair of Pedagogy of Higher School
SHEI “Donbas State Pedagogical University”

Sloviansk, Ukraine

ORCID ID 0000-0001-7341-2610

korkishko.l.g@gmail.com

Artem Korkishko
Candidate of Pedagogical Sciences,
Senior Lecturer of the Department of Chair of Pedagogy of Higher School
SHEI “Donbas State Pedagogical University”
Sloviansk, Ukraine
ORCID ID 0000-0002-4821-1312
korkishko.a.b@gmail.com

Abstract. The article states that the training of future lecturers, researchers (specialists who are able to learn and teach others, conduct scientific studies, etc.) in the field of higher education is a priority of institutions of higher education. It was stated that the academic discipline “Theory of Educationology”, the purpose of which is to provide in-depth theoretical training in its sustainable development and contribute to the formation of knowledge about the achievements and contradictions in the theory and practice of the functioning of modern educational systems; development of professional competence of education managers based on the study of education as a field of interdisciplinary scientific knowledge, helps the professional development of applicants for the third educational (educational-scientific) level and the ability to solve complex problems in the field of professional and/or research-innovation activities.

It is noted that during the acquaintance with the discipline “Theory of Educationology” the applicants expand and deepen their theoretical knowledge of educationology as a field of interdisciplinary scientific knowledge; the genesis of the concept of “education”, the main characteristics and features of modern education; educology, educational studies and educationology as the latest integrated sciences and experience in their application in the system of education, including educational activities of the institution of higher education (IHE); innovative educational activities, innovative policy of the IHE, peculiarities of innovative activities in the realities of modern social transformations, state and tasks of innovative policy in the system of education in Ukraine and the degree of its effectiveness, ideas about the formation of a new integrated direction of comprehension of education in the context of trends in modern civilizational development of society; education as a branch of human life and as a social institution; European strategies for the development of educational systems; competition and competitiveness of educational systems, etc.

The examples of tasks of practical classes and independent work for mastering educational material and current control are represented. It is emphasized that the combination of traditional and interactive forms and methods of teaching with the use of innovative technologies is actively introduced for the organization of training. It is emphasized that this course contributes to the fundamentalization of knowledge, which provides the highest level of theoretical generalizations and their dissemination during the study of professional methods and special disciplines, integration, according to its subject of knowledge in philosophical, sociological, pedagogical, psychological sciences.

Keywords: applicant of third (educational-scientific) level of higher education; doctor of philosophy (PhD); educational (educational-scientific) curriculum; institution of higher education; educational course “Theory of Educationology”.

REFERENCES

1. *Vstup do osvitolohii [Introduction to Educationology]: educational guidance.* (2017). V. O. Ohneviuk, S. O. Sysoieva (Compilers). Kyiv: VP “Edelweis”. [in Ukrainian].
2. Law of Ukraine “On Higher Education” dated 01.01.2014 (as amended on 02.11.2021 № 1838-IX). (2021). *Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR)*, 47, 384. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> [in Ukrainian].
3. *Metodychni vkazivky do vyvchennia navchalnoi dystsypliny «Teoriia osvitolohii» dlia*

zdobuvachiv tretoho (osvitno-naukovoho) rivnia vyshchoi osvity spetsialnosti 011 Osvitni, pedahohichni nauky dennoi ta zaochnoi formy navchannia [Methodical Guidelines for studying the discipline “Theory of Educationology” for Applicants of the Third (Educational-Scientific) Level of Higher Education in Specialty 011 Educational, Pedagogical Sciences of Full-Time and Part-Time Forms of Training]. (2021). O. H. Korkishko (Compiler). Sloviansk: DVNZ «Donbaskyi derzhavnyi pedahohichni universytet». [in Ukrainian].

4. Ohneviuk, V. O. (2009). *Osvita – sutnist chasu! [Education is the Essence of Time!] Komentari do Informatsiinoho zbirnyka MON Ukrainy, 11.* URL: www.ippo.org.ua/files/новини/ОСТАННІ_НОВИНИ/2009/.../2.do [in Ukrainian].

5. *Osvitnia (osvitno-naukova) prohrama «Osvitni, pedahohichni nauky» pidhotovky zdobuvachiv tretoho osvitnoho (osvitno-naukovoho) rivnia vyshchoi osvity spetsialnosti 011 – Osvitni, pedahohichni nauky [Educational (Educational-Scientific) Program “Educational, Pedagogical Sciences” for Training Applicants of the Third (Educational-Scientific) Level of Higher Education in Specialty 011 – Educational, Pedagogical Sciences]. (2021). DVNZ “Donbaskyi derzhavnyi pedahohichni universytet”. URL: <https://ddpu.edu.ua/pvs/images/Освітньо-наукова%20програма%202021p.pdf> [in Ukrainian].*

6. *Osvitlohiiia [Educationology]: Reading Book: Educational Guidance for Students of Higher Educational Institutions. (2013). V. O. Ohneviuk, S. O. Sysoieva (Compilers). Kyiv: VP “Edelveis”. [in Ukrainian].*

Матеріали надійшли до редакції 29.03.2022 р.